

Kunst tussen de bierkratjes

Lisa van Woersem Theater onder de hoogslaper, een singer-songwriter op de bank of cabaret aan de eettafel, het gebeurt allemaal tijdens het Studentenkamerfestival, afgekort Stukafest. Een keer per jaar worden studentenkamers omgetoverd tot minitheaters, schouwburgjes en concertzaaltjes, dit jaar al in dertien studentensteden in Nederland.

Met de plattegrond in de hand op de fiets, op zoek naar studentenhuizen gemarkeerd met het herkenbare logo van een verbodsbord voor stinkende sokken. In drie rondes van een half uur wordt de bezoeker verrast door een breed aanbod van nieuw talent en gevestigde namen. Op een stormachtige avond halverwege februari openen de Amsterdamse studentenhuizen hun deuren voor alweer de zevende editie van het festival in de hoofdstad.

Marije Kuijs (24) en Lisa Vlug (22) bemannen samen met vier andere studenten het jaarlijks wisselende bestuur van de Amsterdamse editie van Stukafest, Stukafeest, Stukahap, de Slag om Stukafest en alles wat met het festival te maken heeft. Het begint elke zomer met artiesten scouten, een begroting maken en fondsen aanschrijven. Vanaf september komt het bestuur wekelijks samen om studentenkamers te zoeken en artiesten te benaderen. Stukafest heeft de artiesten geen vetpot te bieden, maar dat is ook niet de

bedoeling. 'We proberen artiesten op hun goodwill aan te spreken en te accentueren dat het heel erg leuk is om bij ons te spelen en dat je het echt niet voor het geld moet doen want dat kunnen we gewoon niet geven', aldus Marije en Lisa. Dat niet iedereen te porren is voor het goodwillprincipe nemen de dames van het bestuur voor lief. 'We kregen ook een keer een mail terug van een artiest met de vraag of we soms een nulletje vergeten waren', vertelt penningmeester Lisa. 'Dan moet je gewoon niet met die artiest in zee gaan, want dan vinden ze het zelf ook niet zo leuk.'

Ronde 1: Schrijfsels uit eigen hoofd

Dichteres Chantal van Heeswijk is een van de twintig artiesten die tijdens Stukafest 2014 hun kunsten lieten zien. Hoewel ze normaal gesproken niets meer voor (bijna) niets doet, heeft ze ja gezegd tegen Stukafest. 'Mensen worden te weinig opgevoed met cultuur', zegt ze, en ze ziet dit als kans om daar iets aan te

doen met haar 'schrijfsels uit eigen hoofd'. Chantal praat, zingt en tekent verhalen voor het aandachtig luisterende publiek in de knusse studentenkamer aan de Nieuwe Herengracht. Gastvrouw en kamereigenares Maryse (26) biedt de aanwezigen een glaasje witte wijn aan tegen een zelf te bepalen donatie. Ze werd door een vriendin uit het Stukafestbestuur gevraagd haar kamer beschikbaar te stellen omdat ze in het centrum woont en de locaties van Stukafest allemaal dicht bij elkaar moeten liggen. Hoewel Maryse Stukafest nog niet kende, was ze gezwicht voor de intieme setting. Na het optreden van Chantal nodigt juist die setting het kleine publiek uit om nog even na te praten. Het is de laagdrempeligheid die Stukafest zo leuk maakt, concludeert de groep aanwezigen.

Laagdrempeligheid is ook een van de eerste woorden die vallen in het gesprek met bestuursleden Marije en Lisa. 'We proberen mensen te motiveren om naar verschillende en verrassende voorstellingen te gaan. Normaal gaan studenten misschien niet naar poëzie of een theatervoorstelling, maar omdat die drempel bij Stukafest zo laag is, is het makkelijker om net even met iets anders in contact te komen en daar dan misschien wel heel geïnteresseerd in te raken.' Hoewel ze bang waren dat studenten alleen voor de muziekoptredens zouden kiezen, bleken de theater- en dansrondes ook snel uitverkocht. Een gevarieerde programmering is in elk opzicht van belang. 'Je hebt toch wel een paar grotere namen nodig, je kunt niet alleen maar een programmering maken met dingen waarvan je zelf denkt dat er potentie in zit. Er moet wel een balans zijn met artiesten die al wat naamsbekendheid hebben en met wie je ook promotie kunt maken.'

Ronde 2: Het theaterduo

Een grote woonkamer in het studenten-

complex naast het Scheepvaartmuseum is omgetoverd tot een klein theater waar een dertigtal toeschouwers zich installeert voor de voorstelling. Twee jonge acteurs die in 2013 afstudeerden aan de Amsterdamse Toneelschool & Kleinkunstacademie spelen een stuk over hun zoektocht naar de donkere kant van zichzelf. Het publiek zit op de grond, in de vensterbank, op een stoel of een keukenkrukje. In de keuken is een bar gemaakt waar je een biertje uit het krat trekt voor 1 euro. Florian (22) is een van de bewoners van het huis en op verzoek van een vriend uit het Stukafestbestuur werd zijn woning toegevoegd aan de route. 'De lol van Stukafest zit in het informele, de huiselijke plekken. Omdat het door studenten is georganiseerd, blijft die sfeer ongedwongen, anders komen er weer allemaal regeltjes.'

Met regeltjes hebben Lisa en Marije van het bestuur weinig te maken, ze doen alles zelf. Sinds vorig jaar draagt ook de gemeente Amsterdam financieel niets meer bij. 'Er zijn te veel aanvragen voor de gemeente, te veel culturele initiatieven, we zijn al te gevestigd. Maar het is ook wel kicken om het allemaal zelf te doen, en dat kunnen we ook.' De gemeente zou nog wel iets kunnen leren van Stukafest, want eigenlijk is het helemaal niet zo moeilijk om jongeren te binden aan cultuur. 'Je moet het allemaal op een leuke manier brengen. Vrijwilliger zijn bijvoorbeeld, is heel leerzaam, iets opzetten is superleuk. Wij zijn echt een soort cultuurambassadeurs dit jaar.'

Lisa en Marije zijn buiten Stukafest ook cultuurliefhebbers, maar dan wel cultuur in de bredere zin van het woord. 'Ja, wat is cultuur?' vraagt Marije zich af. 'Ik heb altijd culturele dingen gedaan, maar ik ga niet vaak naar een toneelvoorstelling, wel naar muziek. En de Parade, Magneetfestival, dat soort dingen vind ik altijd heel leuk.' Lisa ziet in haar vriendengroep wel een verschil

Lisa van Woersem

is redacteur van *Boekman*

met vier jaar geleden, toen ze net gingen studeren. ‘Toen draaide het echt alleen om uitgaan en festivals, maar nu zijn het toch wel andere dingen dan in de kroeg hangen. Maar dat is misschien ook wel ouder worden. En het wordt hipper om een keer naar een theatervoorstelling of zo te gaan. Om andere dingen te doen dan de grote horde.’

Ronde 3: De ultieme huiskamer

Voor het huis van Tommie (27) op de Oudezijds Achterburgwal is inmiddels een rijtje ontstaan. Via een doolhof van trappen en achterkamers worden de bezoekers naar de ruime zolderverdieping geleid. Houten balken aan het plafond, een krakende vloer, kamerplanten en het kleedje op het ‘podium’ maken dit tot de ultieme huiskamer. Vorig jaar was deze zolder ook al een van de twintig Stukafestlocaties en hoewel Tommie inmiddels afgestudeerd is, is zijn huis dit jaar weer in de route opgenomen. ‘De sfeer is losjes en intiem, iedereen kent elkaar wel via via en het blijft leuk om te zien waar andere studenten wonen. Stukafest ontleent zijn bestaansrecht groten-deels aan mond-tot-mondreclame’, vertelt Tommie. De ongeveer 35 man publiek luistert aandachtig naar de melancholische folkliedjes van singer-songerwriter Case Mayfield. Hij speelt al jaren liever in huiskamers dan voor grote zalen. ‘De huiskamer past bij mij. Hier zijn allemaal jonge mensen, een heel aandachtig publiek, ze luisteren goed naar mijn teksten.’ Case Mayfield is geen vreemde op Stukafest. In 2013 speelde hij al op Stukafest Tilburg, en dit jaar deed hij, naast Amsterdam, ook Leiden en Groningen aan.

Stukafest biedt een kijkje achter de schermen van de hedendaagse studentenkamers. ‘Dat wat Stukafest zo leuk maakt, is dat je echt in iemands huis bent, iemands persoonlijke ruimte. Vriendinnetjes van mij kwamen op de avond van Stukafest heel vroeg aan in zo’n koorballenhuis en ze kregen

meteen een rondleiding door het grachtenpand’, vertelt Lisa. Er zijn volgens de dames van het bestuur nog wel een paar dingen die beter kunnen. ‘Stukafest leeft in Amsterdam nog niet genoeg, er is zo veel aanbod. Achteraf is iedereen altijd lyrisch, maar je moet het eerst een keer meegemaakt hebben.’ Het blijkt lastig om een potentieel publiek te werven en de alom geprezen intieme sfeer over te brengen. ‘Je moet eigenlijk de mensen die gewéést zijn laten promoten. Het gaat om die beleving, op je fietsje met je kaartje de weg zoeken naar de optredens’, aldus Marije. ‘We hebben nu natuurlijk wel ons eigen netwerk aangeboord, en dat doet elk bestuur, dus er komt wel weer honderd man bij. En zo gaat dat elk jaar.’

De bestuursleden kijken vol trots terug op ‘hun’ geslaagde editie van Stukafest. ‘Toen wij bij het eerste optreden waren, knee een meisje van het bestuur me gewoon even, zo van: heb je wel door dat wij dit hebben georganiseerd!?’ vertelt Lisa. Stukafest 2014 zit er weer op, het bestuursstokje gaat naar een volgende lichter studententent. Je leert er een hoop van: ‘Je werkt samen, staat elkaar bij, bent flexibel en leert echt in teamverband werken. Maar het is ook fijn om gewoon iets te “doen”, even lekker uit de boeken te zijn’, zo kijkt voorzitter Marije terug op haar bestuursjaar. ‘We zijn trots op wat we hebben neergezet, we hebben toch zelf iets van de grond af opgebouwd.’